

אחריות משפטית לתאונות ולפציעות בספורט תחרותי

מאת: ורד דשא

רקע

בבית המשפט המחוזי בתל-אביב ניתן לאחרונה פסק דין שהטיל את האחריות לפציעתו של רוכב תחרותי על איגוד האופניים ועל מארגן התחרות ופסק פיצויים של יותר מ-10 מיליון ₪ לטובת הרוכב (ראו בהמשך). לפסק הדין הזה ישנן השלכות כבדות משקל על עתידו של ענף האופניים הישראלי, ואם לא יתקבל הערעור עליו עלול הדבר להוביל לסגירת האיגוד כולו; וגם - פסק הדין יהווה תקדים בעייתי שפותר פתח להגשת תביעות משפטיות נוספות. למעשה, במועד זה תלויות ועומדות בבתי המשפט כמה תביעות משפטיות הקשורות לענף האופניים התחרותי ומחכות להכרעה.

פסק הדין עוסק בענף האופניים התחרותי, אולם הוא מציף כמה סוגיות משפטיות מורכבות, הנוגעות לספורט התחרותי בישראל ולכלל הגורמים המעורבים בו. השתתפות באירועי ספורט מלווה כמעט תמיד במידה מסוימת של סיכון¹ ובמקרים מסוימים אף לגרום למוות.² סקרים שבוצעו בארצות-הברית מלמדים כי פציעות ספורט הן הסיבה השנייה בהיקפה שבעקבותיה פונים אמריקנים לרופא. מקדימה אותה רק הצטננות שגרתית.³ מספר זעזועי המוח, למשל, שנגרמים כתוצאה מתביעות ספורט מוערך בכ- 3.5 מיליון אירועים בשנה. חלק ניכר ממקרים אלה מוצא את דרכו אל בתי המשפט, אולם מרבית התביעות המשפטיות נדחות בהתבסס על תפיסה משפטית מיוחדת שנהוגה בארצות-הברית ובמדינות נוספות, שבמהותה מעניקה חסינות מסוימת מתביעות משפטיות שמוגשות בשל תאונות ספורט.⁴ המשפט הישראלי, לעומת זאת, לא אימץ מסגרת משפטית מיוחדת לתביעות ספורט, ובשל כך, כמעט כל בעל תפקיד שמעורב בספורט חשוף לתביעה משפטית.

ספורטאים שנפצעו העלו טענות שונות. למשל: היריב פגע בהם במהלך המשחק, המארגנים התרשלו בארגון האירוע ונכשלו במניעת הסיכונים, מסלול התחרות לא היה בטיחותי דיו ולכן המארגן, הרשות המקומית או בעל הקרקע אחראים לתאונה.⁵ משפחתו של רץ מרתון שנפטר טענה שמותו יכול היה להימנע אילו דרשו המארגנים אישור רפואי ולא הסתפקו בהצהרת בריאות אינטרנטית.⁶ ספורטאי אחר ראה במאמנו אחראי לפציעתו בנימוק שלא הכשיר אותו כראוי, או כפה עליו השתתפות בתחרות;⁷ אחר טען שהשופט נכשל בפיקוח ובשליטה בנעשה במשחק, דבר שגרם לנזק.⁸ יש גם מי שטען לאחריותו של תרפיסט לנזקיו בנימוק שלא העניק לו טיפול ראוי; או לרשלנותו של צוות הפינוי שלא עשה די כדי לפנותו במהירות הנדרשת. תביעות רבות כאלה הוגשו נגד גורמים שונים ומגוונים - בכללם מארגני תחרויות ואיגודי ספורט, שופטים, מאמנים ובעלי תפקיד רשמיים אחרים. אף-על-פי כן, פציעה בתאונת ספורט אינה מזכה בהכרח את הנפגע בפיצויים על הנזקים שנגרמו לו.

אם כן, מה דינה של פציעה שנגרמת בתאונת ספורט? מה מידת האחריות של גורמים המעורבים בספורט תחרותי על פציעה שנגרמת לספורטאי? האם ספורטאים מודעים לסיכונים הכרוכים בספורט שבו הם נוטלים חלק, והאם הידיעה על הסיכונים חוסמת את אפשרותם לקבל פיצויים אם מתרחשת תאונה כזו? אלו הן חלק מן השאלות המתעוררות בעקבות פציעה של ספורטאי בעת תביעה משפטית בעניינה.

הכלל - חובת זהירות

באופן כללי, חלה על כל אדם החובה לנקוט אמצעי זהירות סבירים כדי שלא לגרום נזק לאחר בתחום פעילותו היום-יומית. הכללים המשפטיים המקובלים מטילים אחריות נזיקית על כל אדם: בעל הנכס שבשטחו מבוצעת הפעילות, מארגן אירועים לאותן פעילויות שהוא יוזם, בעל מקצוע - בתחום מקצועו וכל איש כלפי רעהו. הפרת החובה עלולה לבסס תביעת רשלנות.⁹ חובת הזהירות חלה גם על כל הגורמים המעורבים בפעילויות ספורט: החל בבעל הקרקע שבה מתקיימת הפעילות, דרך בעל מתקן הספורט, המשך ביזמים שמארגנים אירועי ספורט ופנאי, איגודי ספורט מקומיים, לאומיים ובין-לאומיים, בעלי מועדונים ומנהלי קבוצות, מאמנים ואנשי מקצוע, שופטים והספורטאים עצמם. חובת הזהירות של כל אלה חלה הן כלפי המשתתפים בספורט והן כלפי הצופים. בתפיסה משפטית זו יש כמובן היגיון רב, שכן, היא מחייבת את הרשויות המקומיות, בעלי הקרקע, המארגנים, המאמנים ואנשי המקצוע האחרים לנקוט את כל האמצעים הנדרשים לשמירה על סביבת פעילות בטוחה ולהימנע מיצירת סיכונים רשלניים שעלולים לגרום לתאונות. וכך, על שופטים להקפיד על ניהול המשחק בהתאם לכללים ולפקח על חוקיות הציוד ועל התנהגות נאותה של השחקנים.

סיכונים אינהרנטיים בספורט

אלא שפעילות ספורט כרוכה בסיכונים לא מבוטלים. חלק מענפי הספורט מסוכנים מעצם אופיים וטבעם. בחלקם מעורבים גורמים חיצוניים שמגדילים את הסיכון, ולמרות זאת החוק אינו אוסר את הפעילות בהם. גם ענפי ספורט מסוכנים כגון אגרוף, היאבקות, אופניים, סקי, רוגבי ועוד הם חוקיים ואף מהווים ענפי ספורט אולימפיים. נוסף לאלה קיימים לא מעט ענפים אתגריים מסוכנים המהווים ספורט תחרותי ומופְּרָים על-ידי הרשויות, אף שלא הוכרו כספורט אולימפי.¹⁰ סיכונים קיימים גם בענפים פופולריים מאוד. למעשה, מחקרים שנערכו על-ידי המכון לבריאות צרכנים בארצות-הברית מעלים כי ענפי הספורט המסוכנים ביותר (על-פי מספר הפציעות) הם כדורסל, אופניים, כדורגל אמריקני (football) וכדורגל (soccer).¹¹ הסיכונים הגלומים בספורט מייצרים הנאה והתרגשות הנלוות לפעילות ספורטיבית, אך גם פוטנציאל לפציעות. תאונות ופציעות בספורט הם חלק אינטגרלי מהפעילות ותופעה שכיחה המוכרת לכל ספורטאי- ודאי ספורטאי הישגי.¹² תאונת ספורט עלולה להתרחש בשל מגוון סיבות. כך למשל, יכול מתאגרף להיפצע קשות ממכת אגרוף של יריבו; שחקן כדורגל עלול להיפצע מהכשלה או מבעיטה שספג משחקן אחר בלהט המשחק; שחקן כדורסל עלול "לחטוף" מרפק משחקן אחר וכן הלאה. מובן שתאונה במהלך פעילות ספורט עשויה להיגרם גם ללא קשר לספורטאי יריב: סביבת הפעילות, מזג האוויר, תנאי השטח ותוואי המסלול, איכות הציוד ותקינותו ועוד. תפקודו של הספורטאי עצמו, רמתו המקצועית, מיומנותו והתנהלותו בזמן התחרות או האימון - אף הם גורמים רלוונטיים לעניין זה.

ספורט תחרותי כמגביר סיכונים

ספורט תחרותי-הישגי מגביר את הסיכונים. הלך הרוח (the state of mind) של הספורטאי בזמן תחרות מגדיל את הסיכונים לפציעה. באירוע תחרותי-הישגי, הספורטאי אינו מציב לנגד עיניו את סטנדרט הזהירות הרצוי אלא ממוקד בשאיפה להשיג ניצחון. תנאי התחרות עשויים לגרום לו לשיפוט לקוי, לתגובות-יתר או לתגובות אינסטינקטיביות, לתזמון שגוי, לטעויות בתזמון תנועות וכן הלאה. כל אלה הם חלק אינטגרלי מהספורט התחרותי. זאת ועוד: בספורט תחרותי הרמה המקצועית הכללית

היא גבוהה יותר, וספורט ברמה גבוהה כרוך בתפיסה פרפקציוניסטית - הישגית מטבעה. באירוע תחרותי מרחפת ההישגיות באוויר; החל בחימום ובחידוד המנטאלי שמבצע הספורטאי לפני התחרות ועד לסיומה. הדינמיות של האירוע, האדרנלין הגבוה ורמת ההתרגשות הטבעית שמייצרת התחרות מזמנים סיכונים רבים וגדולים יותר הן בתפקוד של הספורטאי עצמו והן ביחסים בין הספורטאים לבין עצמם.¹³ המהירות הגבוהה והמרדף אחר המדליה גוררים את הספורטאים למהלכים נועזים שכרוכים בסיכונים, מתוך תקווה להצלחה ושאיפה לניצחון. כאשר הלך הרוח של הספורטאי מצוי ב"מוד" של תחרות הוא עלול להיפצע גם אם איש לא נהג ברשלנות וגם אם המשתתפים האחרים או המארגנים פעלו על-פי כל הכללים, במיוחד בענפים שבהם קיים סיכון אינהרנטי.¹⁴ כל ספורטאי שואף ל"שלמות ביצועים", אך שום ספורטאי אינו יכול לנהוג שלמות כזו בכל מצב או רגע נתון. אי לכך, אובדן תשומת-לב לשבריר שנייה, עייפות או תשישות יכולות לגרום לחוסר זהירות וכתוצאה מכך לתאונה, לפציעה, לעתים גם לנכות קשה ואף למוות. 15 אף-על-פי כן, חלק לא מבוטל מהספורטאים שנפצעו פוֹנים לבית המשפט בניסיון לקבל פיצוי על נזק ותובעים את אלה שלטענתם אחראים לנזקים שנגרמו להם.

הצורך במסגרת משפטית מיוחדת לתביעות ספורט

על-פי דיני הנזיקין, כאשר נגרם נזק לאדם הוא זכאי לפיצויים ממי שגרם לנזק, או ממי שיצר את הנסיבות ה"מסוכנות" שגרמו לנזק. אם אדם בועט ברעהו, מכשיל אותו, מטיל אותו לקרקע או מכה בו באגרופו עובר עבירה פלילית, ולעתים אף יידרש לפצות את רעהו על נזקיו. לעומת זאת, ברור גם למי שאינו משפטן שפעולות כאלה - כאשר הן נגרמות בכדורגל, בגיודו או באגרוף - הן חלק אינטגרלי מהפעילות. לא ניתן להחיל את חוקי הנזיקין הרגילים על פעילות ספורט, ולכן לא סביר שספורטאי יתבע פיצויים עבורם. השכל הישר אינו מצדיק קבלת תביעה כזו, גם אם תוגש.

למרות זאת, בעשורים האחרונים, עם התפתחותה של תרבות הפנאי והספורט, חל גידול בהיקף התביעות המשפטיות. כתוצאה מכך הבינו שיטות המשפט במדינות המערב כי סיכונים "אינהרנטיים", אלה הטבועים בפעילות ספורט ובפעילות אתגרית, מצריכים דין מיוחד. הדברים נכונים בעיקר בענפי "ספורט המגע", הדורשים מגע פיזי בין השחקנים (אגרוף, היאבקות, אמנויות לחימה, סיוף, חלק ממשחקי הכדור וכן הלאה). אך ההכרה בעקרון ה"הסכמה לסיכונים" נכונה לא רק ביחסים שבין שחקן לשחקן ולא רק במקצועות המגע אלא כמעט בכל ענפי הספורט, ולהלן כמה דוגמאות: צופים במשחק בייסבול נפגעו מכדור תועה; מטפסים נפלו מחבל טיפוס; גולשי סקי או רוכבים של אופני הרים התרסקו בהתנגשויות עם הטבע או בשל תנאי השטח שבחלקם הותוו על-ידי בן אנוש; אין-ספור רוכבי כביש התרסקו במרוצים תחרותיים או באימונים; אנשים נפצעו בסירות רפטינג וספגו חתכים ושבירים; שחקנים במשחקי כדור נפצעו בגפיים התחתונות בשל תנאי המגרש; רוכבי סוסים נפגעו במרוצים, קופצים במוט נפלו אל מחוץ למזרן הנחיתה ונפצעו; מעודדות נחבטו ברצפת האולם; שחיין התנגש במקפצת הבריכה ועוד ועוד. תאונות בספורט עלולות אפוא להתרחש לא רק בשל מגע עם שחקן אחר אלא בשל שורה ארוכה של גורמים - בין חיצוניים ובין אלה הקשורים לספורטאי עצמו.

נוכח מגוון הסיכונים שהמשתתפים בענפי ספורט רבים ניצבים מולם והנסיבות המיוחדות הסובבות פעילויות אלה, אימצו שיטות משפט שונות עיקרון משפטי שמתאים לדרישות של פעילות ספורט תחרותית ומעניק חסינות מסוימת מתביעות משפטיות שמוגשות בשל תאונות ספורט.¹⁶ הצדקה זו נשענת בין היתר על הכלל המשפטי שלפיו נפגע לא יהיה זכאי לפיצויים אם השתתפותו בפעילות

שגרמה לנזק נעשתה מרצונו החופשי, ביודעו את הסיכונים הכרוכים בה ובקבלתם. תפיסה זו נועדה להגן על הגורמים השונים המעורבים בפעילויות ספורט מפני איום של תביעות משפטיות המרחף מעליהם ושבבסיסה מונחים כמה נימוקים מרכזיים:

- פעילויות ספורט ופנאי הן בעלות ערך חברתי חשוב. המדיניות הציבורית שואפת לעודד השתתפות ערה ואקטיבית של הציבור בפעילויות ספורט. הטלת אחריות משפטית תזמן ריבוי תביעות משפטיות ותפגע במדיניות זו.
- החוק אינו אמור להטיל מגבלות בלתי סבירות על פעילויות ספורט. חובה ומגבלות מסוימות חלות גם על המשתתפים עצמם.
- הרצון שלא להרתיע את בעלי הקרקע המאפשרים כניסה לשטחיהם לצורך הפעילות, כמו גם את היזמים, מארגני פעילויות הספורט והמשתתפים עצמם.
- החשש מאחריות משפטית עלול לשנות את אופיו של ענף הספורט ואת תרבות המשחק שלו – דבר שאינו רצוי.

הסתכנות מרצון - מהי?

סוגיית הידיעה וההסכמה לגבי הסיכון הצפוי שמעניק, בנסיבות מסוימות, פטור מאחריות נזיקין ידועה כ"דוקטרינת ההסתכנות מרצון" או בשמה האחר – "דוקטרינת הנחת הסיכון" (Assumption of Risk), המקובלת כהגנה נפוצה בתביעות נזיקין שהתרחשו במסגרת פעילויות ספורט.¹⁷ מטרתה להעניק הגנה לנתבעים בתביעות רשלנות, כאשר התובע ידע על הסיכון לפגיעה ובוחר להכניס את עצמו מרצונו למצב המסוכן. על-פי תפיסה זו, אדם לא יזכה בתביעה על נזק שנגרם לו מפעילות שלוותה בסיכון, אם ידע על הסיכון מראש - ישירות או במשתמע, ועל-אף זאת בחר להשתתף בה מרצונו החופשי. בארצות-הברית יושם עיקרון זה בתחילה על ענפי ספורט המגע ובהמשך הורחב כמעט לכל ענפי הספורט. במשפט האמריקני חלה כיום הגנה של "הנחת סיכון" כמעט על כל ענפי הספורט המוכרים: כדורגל, כדורסל, היאבקות, ג'ודו, קראטה ואמנויות לחימה אחרות, רכיבה על אופני הרים, רכיבה על אופני כביש, התעמלות מכשירים, סקי שלג, סקי מים, סקייטבורדינג, כדורגל אמריקני, בייסבול, נהיגת שטח, גולף, אימוני הצלה, שייט בסירות מרוץ; דייג ספורטיבי, החלקה על קרח, טיפוס הרים, טיפוס על סלעים, רפטינג בנהרות, רכיבה על סוסים, מרוץ מזחלות ועוד. להגנה זו משמעות מיוחדת בענפי ספורט המתקיימים במרחבים הפתוחים (כמו רכיבה על סוסים, רכיבה על אופניים, סקי, גולף, ענפי התעופה, ענפי השייט ועוד) בשל הקושי לשלוט באופן מוחלט בתנאי השטח והסביבה.

למי תינתן הגנת ה"הסתכנות מרצון"?

הגנת "הנחת הסיכון" איננה מוענקת באופן אוטומטי. בית המשפט בודק כל מקרה לגופו וקובע: (א) אם אותו ענף ספורט נחשב לכזה שיש בו סיכון אינהרנטי, כלומר סיכון מובנה שטבוע באופי הפעילות עצמה. (ב) אם יש מקום להחיל את ההגנה בנסיבות המקרה הספציפיות. "סיכון אינהרנטי קיים כאשר אותה הפעילות נעשית לשם הנאה או התרגשות, דורשת מאמץ פיזי ואלמנטים של מיומנות וכוללת אתגר שיש בו מידה מסוימת של סיכון להיפצע".

אשר לנסיבות הספציפיות: בית המשפט יבדוק: (א) אם הפגיעה נגרמה מסיכון אינהרנטי מובנה של אותו ספורט. (ב) הנפגע ידע או היה מודע לסיכונים הכרוכים באותו ספורט והסכים להם. (ג) ההסכמה

יכולה להינתן במסמך שעליו חתם המשתתף בכתב, או שהיא נלמדת מעצם בחירתו של הנפגע להשתתף בפעילות על-אף ידיעתו את הסיכונים. (ד) אם הסיכון הטמון בפעילות מובן לתובע או שהוא ברור וידוע לכול, כי אז התובע למעשה הסכים לו. (ה) השתתפותו של הנפגע בפעילות נעשתה מרצונו החופשי. אם בחר להשתתף, הרי הוא מוחזק כמי שהסכים לסיכונים ולכן תביעתו תידחה.

הדברים נכונים במיוחד בספורט תחרותי, שכן, ספורטאי תחרותי נתפס כספורטאי מיומן, מנוסה, מקצועי, בעל הבנה גדולה יותר בספורט ובתור שכזה - מודע לכל הסיכונים הטמונים בו. עם זאת, חשוב להבהיר כי תאונות שנגרמו כתוצאה מפגיעה מכוונת, ממעשה שנעשה בזדון, או שהן תוצאה של רשלנות חמורה – אינן מוגנות. ספורטאי שגרם לפציעתו של יריב או עמית בהתנהגות בלתי הולמת, בכוונה או בזדון; מארגן שהתרשל בארגון האירוע, לא סילק מפגעים בטיחותיים או יצר סיכונים מוגברים; מאמן שלא היה ער להוראות בטיחות או למצבו הגופני של ספורטאי והנחה אותו להמשיך בפעילות; שופט שלא הקפיד שהמשחק יתנהל על-פי הכללים או לא שלט בנעשה במגרש והדבר גרם לתאונה - כל אלה לא יהיו מוגנים על-ידי "הנחת הסיכון".

לסיכום, התנהגות שנתפסת כסבירה ומקובלת באותו ענף ספורט תזכה להגנה. לעומת זאת, נתבעים שפעלו בחוסר זהירות שמצוי לחלוטין מחוץ לטווח ההתנהגות הנורמלית של אותו ספורט - לא יהיו פטורים מאחריות משפטית.

המציאות המשפטית בישראל

כיום, המציאות המשפטית בישראל מאתגרת: החוק הוא חלקי, חסר ולא ברור, ולמעשה אין בנמצא חקיקה סדורה בנוגע לפעילות ספורט בישראל. המשפט הישראלי סובל מהעדרו של שיח משפטי בנושא משפט הספורט; בתי המשפט אינם מודעים למציאות המיוחדת של עולם הספורט, ולכן שופטים את המקרים על-פי דיני הנזיקין הרגילים. עורכי הדין שעוסקים בתביעות נזיקין מזהים "חוסר" זה ומנצלים אותו בהגשת תביעות שפעמים רבות אינן מוצדקות, ובהעדר משפטנים שבקיאים במשפט הספורט ניתנים פסקי דין שהשפעתם על הספורט ההישגי בישראל היא דרמטית.

בעייתיות בהעדר תפיסה משפטית מתאימה לספורט בישראל

חסר משפטי בישראל באשר לספורט יוצר קושי רב. לדוגמה, בפקודת התעבורה, אופניים מוגדרים כ"כלי רכב", אך הגדרה זו אינה נכונה כמובן לרכיבה ספורטיבית, והיא מזמינה בעיות משפטיות. בתביעה משפטית שמתנהלת בימים אלה, רוכבת שנפלה באימון רכיבה ונפצעה קלות הגישה חוות דעת מומחה, שטען כי אופניים הם כלי רכב ולכן חלים עליהם דיני התעבורה, כמו שמירת מרחק בין רוכב לרוכב כפי שמצופה מכלי רכב. אם יקבל בית המשפט את חוות דעתו של המומחה תתקבל תוצאה אבסורדית, ולפיה ה"חוק" אוסר לכאורה על רכיבה בדבוקה, מה שכמובן אינו סביר. **הרכיבה בדבוקה היא חלק מהטקטיקה של תחרות אופניים.** ההוצאה האנרגטית של הרוכבים בדבוקה היא נמוכה יותר, מאפשרת לרוכבים בדבוקה להימנע מחשיפה לרוח, לנצל את האנרגיה שמשקיעים הרוכבים המובילים ובדרך זו - לחסוך באנרגיה תוך כדי רכיבה ו"לשמור" אותה להתקפות או לבריחות במועד שיבחר הרוכב. זאת ועוד: הרכיבה בדבוקה חשובה גם באימונים מהיבטים בטיחותיים. רכיבות ארוכות מבוצעות בכבישים פתוחים. כאשר קבוצת רוכבים מתנהלת כ"גוש" היא נראית טוב יותר. כמו כן, היא מאפשרת לכלי הרכב לעקוף אותה באופן מהיר יותר. לשם השוואה – אם יפרסו רוכבי האופניים בטור ארוך במרחק של כמה מטרים אחד מהשני - יידרש הרכב העוקף את הרוכבים לנסוע

על הנתיה הנגדי על פני מאות מטרים עד שישלים את העקיפה - דבר שכמובן מסוכן ואינו רצוי. דוגמה זו ממחישה היטב את העובדה שהחלת החוק ה"רגיל" על פעילות ספורט תוביל לתוצאה בלתי מתקבלת על הדעת, שתשנה לחלוטין את אופיו של הספורט. היא אף מחדדת את הבעייתיות שנובעת מהעדר תפיסה משפטית מתאימה לספורט בישראל. בדומה לכך, עקרון ההסתכנות מרצון, שמקובל בתביעות ספורט במדינות אחרות, מעוגן בפקודת הניזקין הישראלית, אולם השימוש בו מועט למדי ובדרך כלל לא בהקשר שלפעילות ספורט. בכל הנוגע לתביעות ספורט, עיקרון זה מצוי ממש בחיתוליו. אמנם מצאנו כי בתי המשפט דחו כמה וכמה תביעות על-פי עיקרון זה, אולם הדברים נכונים בעיקר בענפי ספורט כמו אגרוף תאילנדי או כדורגל, שבהם הסיכונים קלים לזיהוי גם עבור מי שאינו עוסק בהם.

כך למשל, בתביעה שהוגשה על פציעה במשחק כדורגל נקבע כי "הבאים לשחק במגרש הכדורגל בוחרים להשתתף במשחק זה, כאשר הם יודעים כי הם עלולים להיפגע מסיכון הכרוך בעצם אופייה של הפעילות הנחשבת כפעילות ספורטיבית, ומי שבחר להשתתף במשחק זה מרצונו מקבל על עצמו, גם את הסכנות הטמונות בו". בתביעה שהוגשה בעקבות פציעה באימון של אגרוף תאילנדי נקבע כי "אין כל ספק כי פעילות ספורטיבית מסוגה של אגרוף תאילנדי כרוכה מעצם טיבה וטבעה בסיכונים לפגיעה או פציעה לבוחר לעסוק בה. אגרוף תאילנדי כולל מעצם טבעו שימוש בבעיטות ובאגרופים העלולים לגרום לפגיעה במתאמן... לפיכך, ניתן לקבוע כי בדרך כלל לא תקום חובת זהירות קונקרטית של המדריך/מאמן, או של הגוף האחראי לאימון, בקשר עם פגיעה שנפגע חניך כתוצאה מהכוח שהפעיל על בן זוגו במסגרת כללי האגרוף התאילנדי המקובלים".

לא כך הם פני הדברים בענפים אחרים. בפסק דין שניתן לאחרונה הטיל בית המשפט המחוזי את האחריות לפציעתו של רוכב אופניים תחרותי על מארגן התחרות ועל איגוד האופניים ופסק פיצויים של כ-10.5 מיליון ₪ בנימוק שמסלול התחרות היה מסלול מסוכן. זאת, על-אף שמדובר בספורטאי תחרותי שמודע לסיכונים ועל-אף שתוואי המסלול היה סביר ומקובל ולא יוצא דופן בהשוואה למרוצי אופניים תחרותיים בארץ ובחו"ל. פסק דין זה הציף באופן בולט את האתגר המונח בפני בית המשפט כאשר הוא דן בתביעה בענף ספורט שאין לו היכרות עמו. הוא מחדד את הצורך באימוץ תפיסה משפטית מתאימה לתביעות ספורט בישראל ומלמד על ההשלכות הנובעות מהעדרה. כפי שצוין, בארגון תחרויות ספורט מעורבים לא מעט גורמים: החל באיגוד הספורט הלאומי, המשך באיגודי ספורט בין-לאומיים; בעל הנכס שבו מתקיימת הפעילות; בעלי מועדוני ספורט, מארגני התחרות, נותני חסות, מאמנים, שופטים, מועדונים מתחרים ובעלי התפקידים בהם, הספורטאים המשתתפים עצמם ומתחריהם וכן הלאה. אם וכאשר אחד הגורמים האלה אכן התרשל, כי אז יש הצדקה להטיל עליו אחריות. לעומת זאת, במקרים רבים מתרחשות תאונות ספורט למרות שאיש לא התרשל, ובמקרים רבים היא קשורה לתפקודו של הספורטאי עצמו. הטלת אחריות בנסיבות כאלה, כאשר אותו ענף ספורט כרוך בסיכונים אינהרנטיים, תהיה בנסיבות העניין בלתי צודקת. הטלת האחריות עלולה גם לגדוע את המשך הפעילות התחרותית באותו ענף ספורט, וזאת מכמה סיבות:

- היא תגרום להתנגדות של בעלי הזכויות על הקרקע לביצוע תחרויות בשטחן.
- תרתיע מארגני מרוצים מפני ייזום וארגון מרוצים מחשש שתוטל עליהם חבות שלא ניתן לעמוד בה.
- תפגע בהשתתפות של רוכבים במרוצים מחשש שתוטל עליהם אחריות.
- היא תשנה את אופיו של המרוץ התחרותי מקצה לקצה (רוכבים יחששו לרכוב בדבוקות, היא לא תאפשר רכיבה במסלולים פתוחים ארוכי-טווח וכן הלאה).

- החשש מתביעות משפטיות ופסיקת פיצויים נגד הגורמים המעורבים בספורט תחרותי עלולה לסכל את המשך קיומו של הספורט התחרותי – לא רק באותו ענף ספורט אלא בספורט התחרותי בכלל.

על פסק הדין בעניין איגוד האופניים הוגש ערעור, והוא תלוי ועומד בפני בית המשפט העליון. אנו תקווה כי בסופו של יום יתקבל הערעור על פסק הדין. כך או כך, בשלה השעה, לדעתנו, ללמוד מן הניסיון של שיטות המשפט במדינות מפותחות ולאמץ תפיסה משפטית מתאימה לפעילות ספורט. המשימה מונחת לפתחם של המחוקק ובתי המשפט: נדרש להסדיר תקנות או חקיקה שמסדירה את הפעילות בספורט תחרותי ולהתאים את החקיקה הקיימת לפעילות ספורט. במקביל - לאמץ בבתי המשפט את עקרון ההסתכנות מרצון כהגנה בתביעות ספורט גם בישראל.

-
- המאמר פורסם במגזין "ספורט הישגי" גיליון מס' 10 (מאי 2019) בעמ' 40.
  - רשימת המקורות שמורה אצל המחברת